

Białystok, dnia 4 października 2026 r.

Wnioskodawca:
Stanisław Bartnik
Redaktor Naczelny / Wydawca
Redakcja SłonecznyStok.pl (PR 452)
ul. Upalna 1A lok. 84
15-668 Białystok
E-mail: stanislawbartnik@slonecznystok.pl

Adresat:
Prezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
ul. Mickiewicza 5
15-213 Białystok

Znak sprawy: A.0123.154.2026
(dotyczy decyzji z dnia 01.10.2026 r. o odmowie udostępnienia informacji publicznej)

**STANOWISKO WOBEC DECYZJI Z DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 2026 R.
ORAZ OSTATECZNE WEZWANIE DO WYDANIA ŻĄDANYCH DANYCH I ZAPRZESTANIA BLOKOWANIA
JAWNOŚCI INFORMACJI PUBLICZNEJ**

W nawiązaniu do doręczonej decyzji Prezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 1 października 2026 r. (znak: A.0123.154.2026) odmawiającej udostępnienia informacji publicznej w przedmiocie przynależności sędziów, asesorów oraz referendarzy sądowych do zrzeszeń, stowarzyszeń i fundacji, oświadczam, że przedstawiona w uzasadnieniu argumentacja prawna jest całkowicie chybiona, stoi w rażącej sprzeczności z porządkiem konstytucyjnym Rzeczypospolitej Polskiej i stanowi niedopuszczalną próbę wyłączenia jawności życia publicznego w drodze arbitralnych decyzji urzędniczych.

Niniejszym wzywam do natychmiastowego wykonania wniosku z dnia 20 września 2026 r. i udostępnienia żądanych informacji w nieprzekraczalnym terminie do dnia 12 października 2026 r.

UZASADNIENIE PRAWNE I ZARZUTY WOBEC DECYZJI

1. Bezwzględny prymat prawa krajowego i brak kompetencji prawotwórczej Prezesa SA

W treści decyzji organ sam wprost przyznał, że obowiązek składania oświadczeń oraz ich jawność wynika bezpośrednio z art. 88a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.), a przepis ten: „formalnie obowiązuje, tj. nie został dotychczas derogowany z polskiego porządku prawnego”.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy stanowią powszechnie obowiązujące źródło prawa w RP. Prezes SA jako organ administracji sądowej nie ma kompetencji prawotwórczej do zawieszania stosowania obowiązującej ustawy na mocy własnego uznania czy wewnętrznych zarządzeń.

Zarządzenie Prezesa Sądu Apelacyjnego z dnia 30 lipca 2024 r. o „zawieszeniu do odwołania udostępniania oświadczeń w BIP” jest aktem niemającym oparcia w Konstytucji RP, wydanym z rażącym przekroczeniem uprawnień i naruszeniem konstytucyjnej zasady legalizmu (art. 7 Konstytucji RP: „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”). W Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie trybunału międzynarodowego samo z siebie nie zastępuje ustawy ani nie wykreśla normy z Dziennika Ustaw. Dopóki przepis art. 88a u.s.p. nie został uchylony przez Sejm RP ani wyeliminowany orzeczeniem polskiego Trybunału Konstytucyjnego, Prezes Sądu ma bezwzględny, prawny obowiązek jego wykonywania.

2. Przynależność sędziów do zrzeszeń nie jest sprawą prywatną

Twierdzenie zawarte w decyzji, jakoby: „przynależność do określonych rodzajowo stowarzyszeń, fundacji itp. (...) jest wyłącznie sprawą prywatną sędziów, asesorów czy referendarzy” oraz że „informacje dotyczące

przynależności do zrzeszeń nie pozostają w związku z wykonywaniem funkcji sędziego”, stanowi wypaczenie samej istoty urzędu sędziego w demokratycznym państwie prawnym.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 zdanie drugie ustawy o dostępie do informacji publicznej ochrona prywatności nie przysługuje w odniesieniu do osób pełniących funkcje publiczne, jeżeli informacja ma związek z pełnieniem tych funkcji. Sędzia wykonuje władzę państwową, orzekając w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Zewnętrzne afiliacje sędziego, jego udział w stowarzyszeniach, fundacjach, ciałach lobbingowych czy organizacjach pozarządowych mają bezpośredni i kluczowy wpływ na ocenę jego niezależności, bezstronności i wiarygodności w oczach stron procesu. Uznanie, że powiązania organizacyjne sędziego to jego „prywatna sprawa”, całkowicie niszczy instytucję wyłączenia sędziego (iudex suspectus – art. 49 k.p.c., art. 41 k.p.k.) i odbiera pod sądowi możliwość ochrony przed orzekaniem w jego sprawie przez sędziego zaangażowanego w spór światopoglądowy.

3. Sankcjonowanie tajnej działalności politycznej pod pretekstem ochrony danych wrażliwych

Szczególnym skandalem jurydycznym w uzasadnieniu decyzji jest twierdzenie:

„Co istotne, udostępnianie informacji żądanych przez wnioskodawcę może, w zależności od konkretnego charakteru danych zrzeszeń, ujawniać pośrednio lub bezpośrednio przekonania religijne lub światopoglądowe a niekiedy nawet o poglądach politycznych lub stanie zdrowia sędziów. Są to tzw. dane wrażliwe, które podlegają systemowo wzmocnionej ochronie.”

Powyższy wywód stanowi jawną manifestację przekonania, że partykularne interesy sędziów stoją ponad polską Konstytucją:

- Złamanie art. 178 ust. 3 Konstytucji RP: Norma ta kategorycznie stanowi: „Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów”. Skoro Konstytucja zakazuje sędziemu działalności politycznej, to prezes sądu nie ma prawa argumentować, że członkostwo w stowarzyszeniach ujawniłoby „poglądy polityczne sędziów”, i z tego powodu je utajniać. Jest to otwarte przyznanie, że polscy sędziowie mogą uczestniczyć w działalności politycznej, a organ administracji sądowej roztacza nad tym parasol ochronny.

- Uderzenie w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (prawo do bezstronnego sądu): Obywatel ma konstytucyjne prawo wiedzieć, czy osoba, która ma go sądzić, nie jest powiązana ze strukturami prowadzącymi określoną agitację ideologiczną lub polityczną. Utajnienie tych danych pod pretekstem RODO i „ochrony przed niezasłużoną stygmatyzacją” stawia komfort sędziego ponad fundamentalne prawo poddanego do rzetelnego, bezstronnego procesu.

DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNA I POLITYCZNA STOWARZYSZEŃ SĘDZIOWSKICH (W TYM SSP „IUSTITIA” ORAZ STOWARZYSZENIA „THEMIS”)

Argument Prezesa SA o rzekomej „prywatności” przynależności do zrzeszeń całkowicie upada w zderzeniu z powszechnie znaną i udokumentowaną praktyką polskich stowarzyszeń sędziowskich.

Członkowie i reprezentanci zrzeszeń sędziowskich – w tym w szczególności najliczniejszego Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” (zrzeszającego według szacunków blisko jedną trzecią ogółu sędziów w Polsce), jak również Stowarzyszenia Sędziów „Themis” – od lat w sposób stały i publiczny uczestniczą w polskim życiu politycznym:

- Czołowi przedstawiciele SSP „Iustitia” oraz Stowarzyszenia „Themis” regularnie biorą udział w konferencjach prasowych i wydarzeniach organizowanych wspólnie z aktywnymi politykami partii zasiadających w parlamencie, występują na wiecach, a także w gremiach polityczno-konsultacyjnych;
- Przedstawiciele tych stowarzyszeń publicznie zabierają głos i formułują kategoryczne opinie w sprawach stanowiących oś najostrzejszych sporów polityczno-swiatopoglądowych – uczestnicząc m.in. w debacie wokół orzeczeń i postulatów dotyczących prawa aborcyjnego, manifestacjach społecznych, czy publicznej ocenie konstytucyjnej zasady bezstronności religijnej państwa i relacji państwo-Kościół.”
- Udział w tego typu strukturach wykracza dalece poza statutową troskę o status zawodu sędziego, stanowiąc bezpośrednie zaangażowanie w lobbing polityczny i ideologiczny.

W tym kontekście twierdzenie Prezesa Sądu Apelacyjnego, że informacja o przynależności do takich stowarzyszeń ma charakter „ściśle prywatny” i nie łączy się z funkcją orzecniczą, zakrawa na drwinę z

polskiego prawa. Społeczeństwo ma niezbywalne prawo wiedzieć, którzy sędziowie białostockich sądów formalnie zrzeszeni są w organizacjach jawnie demonstrujących sympatie polityczne.

PODSUMOWANIE I WEZWANIE

Praktyka przyjęta przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku prowadzi do absurdu prawnego: gdy sędzia występuje na manifestacjach, podpisuje apele polityczne i zrzesza się w organizacjach forsujących konkretne agendy, czyni to w sferze publicznej; gdy jednak obywatel stający przed sądem pyta, do jakich organizacji dany sędzia należy, prezes sądu ogłasza te powiązania „tajemnicą prywatną” z uwagi na ochronę poglądów politycznych.

Tolerowanie takiej samowoli jest wstępem do anarchii w sądownictwie i rażąco godzi w art. 2 Konstytucji RP.

W związku z powyższym wzywam do:

1. Natychmiastowego uchylenia zarządzenia z dnia 30 lipca 2024 r. wstrzymującego publikację oświadczeń w BIP;
2. Udostępnienia wnioskowanych danych w formie wykazu w terminie do dnia 12 października 2026 r.

W przypadku podtrzymania bezprawnej blokady informacji sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowoadministracyjnego oraz zostanie złożone zawiadomienie do organów ścigania z art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz art. 231 Kodeksu karnego.

Stanisław Bartnik